

PM - Nationella prov i gymnasieskolan våren 2018

Dokumentdatum: 2018-10-23
Diarienummer: 5.1.1 – 2018:01623

Sammanfattning

Det är sedan den första januari 2018 endast obligatoriskt att genomföra nationella prov i den högsta avslutande kursen i respektive program och inriktning i gymnasieskolan. Detta har inneburit att en stor volym prov inte längre är obligatoriska att genomföras och att Skolverkets publicering av provresultaten förändras. Skolverkets officiella statistik över nationella prov i gymnasieskolan är nu endast baserad på obligatoriska prov.

För elever på yrkesprogram som skrev nationella prov i engelska 5, svenska 1 och matematik 1a var det vanligaste provbetyget E. I engelska och svenska var det ungefär 90 procent av eleverna som fick provbetyg E-A medan det i matematik var drygt 60 procent.

För elever på högskoleförberedande program var det 98 respektive 95 procent av eleverna som fick provbetyg E-A i engelska 6 respektive svenska 3. I matematik var det drygt 80 procent av eleverna som fick provbetyg E-A på kurserna matematik 4 samt matematik 1b. För matematik 2b var det däremot 50 procent som fick provbetyg E-A.

Våren 2018 uppmanade Skolverket skolenheterna att använda ersättningsprov i matematik 1 och 2. Andelen inrapporterade ersättningsprov för dessa kurser ligger mellan 32,6 och 42,5 procent. Det var därmed betydligt färre prov i ordinarie provversion som har rapporterats in för dessa kurser än för övriga kurser.

Nationella prov i gymnasieskolan vårterminen 2018

Nationella prov i gymnasieskolan är obligatoriska att genomföra i den högsta avslutande kursen i engelska, svenska och matematik för respektive program och inriktning enligt gymnasieförordningen (2010:2039). I denna promemoria redovisas resultaten från de obligatoriska prov som genomfördes under vårterminen 2018. Provresultaten redovisas per kurs samt utifrån den programtyp som eleverna läser.

Skolverkets resultatstatistik för de nationella proven i gymnasieskolan baseras på de prov som är obligatoriska och för dessa genomförs en totalinsamling.¹ Det innebär att för samtliga elever som läser en sådan kurs ska deltagandet i proven samt vilken provversion eleven har genomfört rapporteras in.

Proven har sedan 2011 omfattats av en totalinsamling och alla prov som har rapporterats in med ordinarie provversion och fullständigt provbetyg har ingått i den officiella statistiken. I samband med ändringen av provobligatoriet den 1 januari 2018 har publiceringen förändrats så att den nu endast omfattar prov som är obligatoriska. Detta innebär att prov som genomförs av elever som inom programförordningen eller individuellt val väljer att läsa högre kurser än de nationellt fastslagna inte ingår i den officiella statistiken.

Syftet med de nationella proven är att stödja en likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning. Nationella prov baseras därför på de förmågor och kunskapskrav som respektive kursplan omfattar. Dock kan proven bara pröva delar av respektive kurs innehåll.

---

¹ Insamlingen omfattar samtliga elever som är aktuella för prov enligt Skolverkets föreskrift SKOLFS 2011:142, senaste lydelse 2017:78.

Ändring av provobligatoriet

Från och med vårterminen 2018 är endast det nationella provet i den högsta avslutande kursen på respektive program och inriktning i ämnena engelska, svenska och matematik obligatoriskt.² Vilken kurs som är den högsta avslutande i ämnena svenska, engelska och matematik avgörs av vilket program och inriktning eleven läser.

Denna förändring av provobligatoriet har föranlett ändringar i Skolverkets officiella statistik. För prov som genomfördes vårterminen 2018 utgörs den officiella statistiken endast av de obligatoriska proven samt ordinarie provversion.

För de nationellt fastställda programmen och inriktningarna framgår det av tabellen nedan vilka prov som är obligatoriska.

Tabell 1. Högsta avslutande kurs per program och inriktning

	Yrkesprogram (YP)	Högskoleförberedande program (HFP)		Riksrekryterande program med egna examensmål
		EK-, ES-, HU- och SA-programmet	NA- och TE-programmet	
Engelska 5	Samtliga YP förutom HT	-	-	Samtliga riksrekryterande program förutom FX
Engelska 6	HT	EK, ES, HU och SA	NA och TE	FX
Matematik 1a	Samtliga YP	-	-	Samtliga riksrekryterande program
Matematik 1b	-	ES och HU	-	
Matematik 2b	-	SA och EKJUR	-	
Matematik 3b	-	EKEKO	-	
Matematik 3c	-	-	NANAS, TEDES, TEINF, TEPRO, TESAM	
Matematik 4	-	-	NANAT, TETEK	
Sve1/Sva1	Samtliga YP	-	-	Samtliga riksrekryterande program
Sve3/Sva3	-	EK, ES, HU och SA	NA och TE	

Se förklaring av programbeteckningarna i Bilaga 1

Elever som läser program med särskild variant

För elever som läser ett program med särskild variant inom inriktningen kan högsta avslutande kurs i engelska, svenska och matematik avvika från det nationella programmet. Dessa inriktningar har fastställts genom en ansökan om särskild variant till Skolverket. I Skolverkets statistik på skolenhetsnivå har elever

² Gymnasieförordning (2010:2039) SFS 2018:1573 8 kap. 3b§

som läser dessa inriktningar redovisats baserat på den studievägskod de är inrapporterade på.³

Prov som inte längre är obligatoriska

Före den 1 januari 2018 var det även obligatoriskt att genomföra nationellt prov i den inledande kursen på respektive program. Detta innebar att elever på samtliga program och inriktningar skrev nationella prov i engelska 5, svenska 1 och matematik 1 som inledande kurs för att sedan även skriva prov i den högsta avslutande kursen. På samtliga högskoleförberedande program läser eleverna engelska 6 samt svenska 3 då dessa kurser krävs för att uppnå grundläggande behörighet till högskolestudier. På dessa program är det inte längre obligatoriskt att genomföra prov i engelska 5 samt svenska 1. Då elever på högskoleförberedande program utgör ungefär två tredjedelar av alla elever på nationella program innebär det att ungefär två tredjedelar av de prov i engelska 5 och svenska 1 som tidigare varit obligatoriska nu är frivilliga. Även på hotell- och turismprogrammet samt flygteknikutbildningen läser eleverna engelska 6 som högsta avslutande kurs.

Kursen matematik 1c ges endast som inledande kurs på naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet. Provet är därmed inte längre obligatoriskt. Samhällsvetenskapsprogrammet samt ekonomiprogrammet har inte längre obligatoriskt prov i matematik 1b. Dessa program är de fyra största nationella programmen och under läsåret 2017/18 utgjorde deras elever 58 procent av elevunderlaget i gymnasieskolan. Matematik 1b är däremot högsta avslutande kurs på estetiska och humanistiska programmet.

Vissa prov har aldrig varit obligatoriska på något program eller inriktning. Matematik 2a har varit en frivillig kurs för de elever på yrkesprogram som har velat läsa mer matematik för att uppnå särskilda behörigheter. Matematik 2c har inte varit avslutande kurs för några elever inom naturvetenskapsprogrammet eller teknikprogrammet. För dessa kurser har det ändå utvecklats nationella prov för att ge lärare tillgång till ett underlag för likvärdig betygssättning. Eftersom dessa två kurser under lång tid har varit de enda kurserna där det har funnits frivilliga prov har även dessa inkluderats i insamlingen och redovisningen. Dessa prov kommer framöver inte att ingå i Skolverkets publicering av resultat från de nationella proven i gymnasieskolan. Inte heller kommer prov i övriga kurser som är frivilliga ingå i resultatredovisningen. Ett frivilligt prov kan genomföras om rektor beslutar om detta, beslutet gäller då för hela skolenheten.

---

³ Statistiken finns på Skolverket.se. Där redovisas även resultat på riks-, läns-, kommun- och huvudmannanivå.

Genomförda nationella prov våren 2018

För de kurser som avslutas under vårterminen genomförs nationella prov i gymnasieskolan under april och maj månad. I gymnasieskolan finns även möjligheten att genomföra prov under höstterminen. Det är en väsentligt mindre andel av proven som genomförs då eftersom majoriteten av kurserna avslutas under vårterminen.

Genomförda prov på yrkesprogrammen

För yrkesprogram och riksrekryterande program är i de flesta fall engelska 5, svenska 1 samt matematik 1a högsta avslutande kurs. Det är därmed obligatoriskt att genomföra nationella prov i dessa kurser på dessa program. Det finns två undantag från denna regel. På hotell- och turismprogrammet samt flygteknikutbildningen, vilket är ett riksrekryterande program med egna examensmål, läser eleverna även engelska 6 inom ramen för programmet. Det gör engelska 6 till den högsta avslutande kursen för dessa elever. Tabell 2 visar omfattningen av det inrapporterade deltagandet i gymnasieskolans nationella prov för elever på yrkesprogram för vårterminen 2018.

Tabell 2. Obligatoriska nationella prov med ordinarie provversion för elever på yrkesprogram vårterminen 2018

	Engelska 5	Svenska 1	Matematik 1a
Antal elever	24 467	22 329	14 292
Andel elever (%) i fristående skolenheter	29,5	27,8	35,6
Andel elever (%) som är kvinnor	39,3	41,0	39,2
Andel elever (%) med eftergymnasialt utbildade föräldrar	36,1	39,1	35,3
Andel elever (%) med utländsk bakgrund	20,3	10,6	21,3

Uppgifterna gäller elever med ordinarie provversion och fullständigt provbetyg. Hotell- och turismprogrammet samt flygteknikutbildningen har engelska 6 som högsta avslutande kurs och redovisas tillsammans med högskoleförberedande program.

Antalet inrapporterade prov i ordinarie provversion i matematik 1a var betydligt färre än prov i engelska 5 och svenska 1. För matematik 1a gick Skolverket ut med en uppmaning till skolorna om att använda ersättningsprovet då det fanns risk för att delar av den ordinarie provversionen hade blivit känd av eleverna. Se vidare i avsnittet Ersättningsprov. Elever som inte har svenska som modersmål har möjlighet att läsa svenska som andraspråk 1 istället för svenska 1.⁴ Detta bidrar till att färre elever med utländsk bakgrund skriver prov i svenska 1.

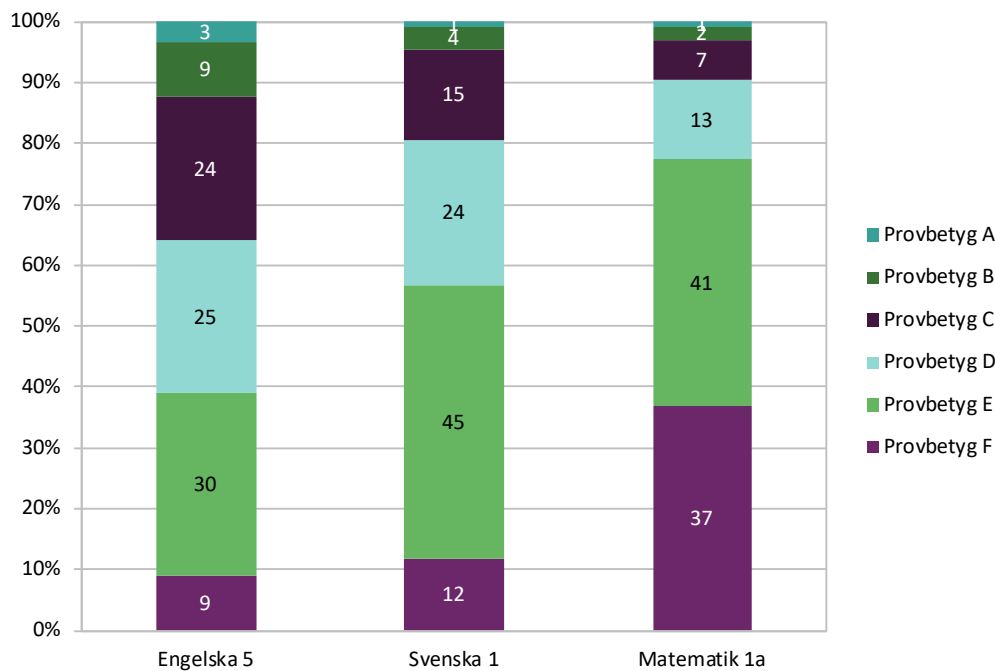
---

⁴ Statistik för svenska som andraspråk 1 och 3 finns på www.skolverket.se

Resultat på yrkesprogram

För eleverna på yrkesprogram samt riksrekryterande program med egna examensmål redovisas fördelningen av provbetyg i Diagram 1.

Diagram 1. Andel elever (%) på yrkesprogram med respektive provbetyg i engelska 5, svenska 1 och matematik 1a.

Uppgifterna gäller elever med ordinarie provversion och fullständigt provbetyg. Hotell- och turismprogrammet samt Flygteknik har engelska 6 som högsta avslutande kurs och redovisas tillsammans med högskoleförberedande program.

För engelska 5 respektive svenska 1 var det 91 respektive 88 procent av eleverna som fick provbetyg E-A. I matematik 1a var det 63 procent som uppnådde provbetygen E-A. Det vanligaste betygssteget i samtliga kurser var provbetyget E.

Genomförda prov på högskoleförberedande program

På högskoleförberedande program ingår engelska 6 samt svenska 3 i samtliga program då dessa kurser krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier. Den grundläggande behörigheten kräver inte mer än matematik 1 men flertalet av dessa program har fler matematikkurser än så för att ge särskild behörighet till vissa högre utbildningar. Därav har dessa program olika högsta avslutande kurs i matematik, se Tabell 1. Utöver de högskoleförberedande programmen läser även elever på yrkesprogrammet hotell- och turism samt flygteknikutbildningen, ett rikskrekryterande program med egna examensmål, engelska 6. Tabell 3 visar omfattningen av det inrapporterade deltagandet i gymnasieskolans nationella prov för elever på högskoleförberedande program för vårterminen 2018.

Tabell 3. Obligatoriska nationella prov med ordinarie provversion för elever på högskoleförberedande program vårterminen 2018

	Eng 6	Sv 3	Ma 1b	Ma 2b	Ma 3b	Ma 3c	Ma 4
Antal elever	48 455	36 358	2 921	5 998	5 467	5 659	6 489
Andel elever (%) i fristående skolenheter	29,9	28,7	47,7	36,3	32,6	34,2	22,4
Andel elever (%) som är kvinnor	52,7	54,0	66,2	65,4	48,9	26,1	45,7
Andel elever (%) med eftergymnasialt utbildade föräldrar	65,9	68,3	62,6	60,4	63,2	68,4	75,1
Andel elever (%) med utländsk bakgrund	23,1	15,6	14,4	22,7	18,0	20,6	30,9

Uppgifterna gäller elever med ordinarie provversion och fullständigt provbetyg. För engelska 6 ingår även Hotell- och turismprogrammet samt flygteknikutbildningen.

I matematik 1b och 2b var andelen elever som genomförde ordinarie provversion betydligt mindre än för de andra kurserna. Detta beror på att Skolverket uppmanade skolorna att använda ersättningsprovet då det fanns risk att delar av det ordinarie provet hade blivit känt av eleverna. Se vidare i avsnittet Ersättningsprov.

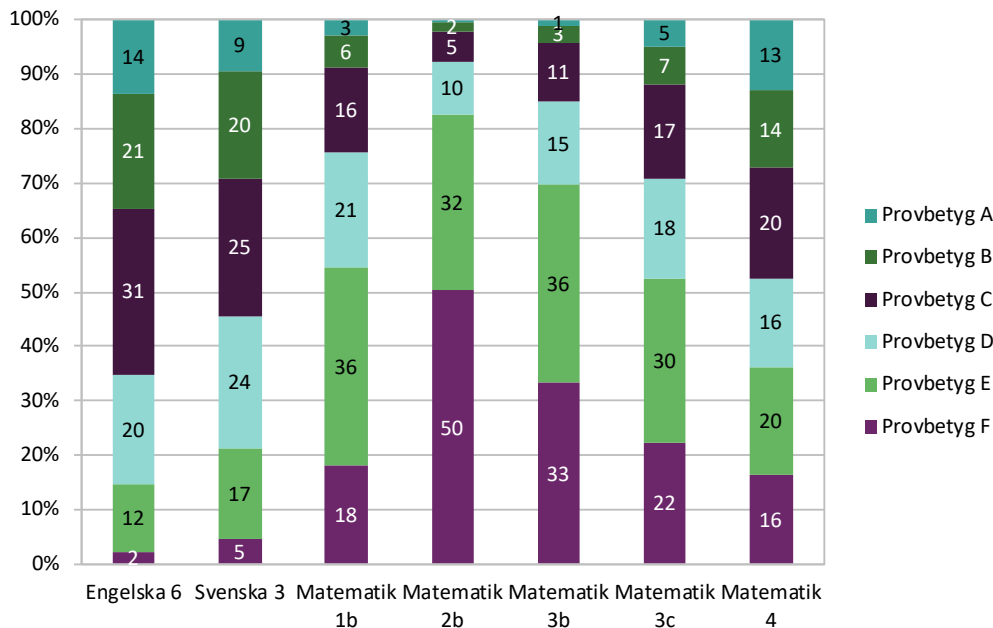
Även i svenska 3 finns det möjlighet för elever med annat modersmål att läsa svenska som andraspråk 3. Det är dock inte lika stor andel av eleverna med utländsk bakgrund som väljer att läsa svenska som andraspråk 3 som det är för svenska som andraspråk 1.⁵ De elever som läser matematik 1b som högsta avslutande kurs läser på estetiska eller humanistiska programmet. De elever som läser matematik 2b som högsta avslutande kurs är elever på samhällsvetenskapsprogrammet eller ekonomiprogrammet med inriktning mot juridik. Elever på ekonomiprogrammet med inriktning mot ekonomi läser istället matematik 3b som högsta avslutande kurs. Elever på naturvetenskapsprogrammet eller teknikprogrammet med inriktning mot naturvetenskap respektive teknik läser matematik 4 som högsta avslutande kurs. Elever på övriga inriktningar på dessa program läser matematik 3c som högsta avslutande kurs i matematik.

⁵ Statistik för svenska som andraspråk 1 och 3 finns på www.skolverket.se

Resultat på högskoleförberedande program

För eleverna på högskoleförberedande program redovisas fördelningen av provbetyg i Diagram 2.

Diagram 2. Andel elever (%) på högskoleförberedande program med respektive provbetyg i engelska 6, svenska 3, matematik 1b, 2b, 3b, 3c och 4

Uppgifterna gäller elever med ordinarie provversion och fullständigt provbetyg. För engelska 6 ingår även Hotell- och turismprogrammet samt flygteknikutbildningen.

I engelska 6 var det 98 procent av eleverna som har fått provbetyg E-A. Denna kurs är högsta avslutande för samtliga högskoleförberedande program samt hotell- och turismprogrammet vilket är ett yrkesprogram och flygteknikutbildningen som är ett riksrekryterande program med egna examensmål. I svenska 3 var det 95 procent av eleverna som fick provbetyg E-A. Denna kurs är den högsta avslutande kursen i svenska för samtliga elever på högskoleförberedande program. I både engelska 6 och svenska 3 var det vanligaste provbetyget C.

I matematikkurserna fanns en spridning av resultaten. Av de elever som skrev prov i matematik 4 var det 84 procent som fick provbetyg E-A med en förhållandevis jämn spridning över betygsskalan. Dessa elever läste naturvetenskapsprogrammet med inriktning mot natur eller teknikprogrammet med inriktning mot teknik. För elever med prov i matematik 1b, 3c och 3b var andelen E-A 82, 78 respektive 67 procent. Det vanligaste provbetyget i alla tre kurserna var E. I matematik 2b var det vanligaste provbetyget F följt av provbetyget E. Hälften av eleverna som skrev detta prov fick provbetyget F och en tredjedel fick E.

Ersättningsprov

Om det kommer till rektors kännedom att elever kan ha fått kännedom om innehåll i provet innan genomförandet har rektor möjlighet att ta beslut om att använda ersättningsprov istället för det ordinarie provet. Till följd av att vissa nationella prov har spridits via sociala medier har Skolverket i de fallen där spridningen ansetts vara omfattande uppmanat skolenheterna att använda ersättningsproven. Detta ökar förekomsten av inrapporterade ersättningsprov. Våren 2018 rekommenderade Skolverket att ersättningsprov skulle användas för matematik 1a, 1b samt 2b. I Tabell 4 och Tabell 5 redovisas vilken provversion som har genomförts av de elever som har rapporterats in för respektive obligatoriskt prov.

Tabell 4. Provversioner för elever på yrkesprogram vårterminen 2018

Kurs	Antal elever	Andel (%) ordinarie provversion	Andel (%) ersättningsprov	Andel (%) tidigare terminers prov	Andel (%) ej deltagit
Engelska 5	29 764	90,0	0,7	0,5	8,7
Svenska 1	27 630	91,3	0,3	0,5	7,9
Matematik 1a	28 245	53,9	32,6	4,2	9,3

Hotell- och turismprogrammet samt Flygteknik har engelska 6 som högsta avslutande kurs och redovisas tillsammans med högskoleförberedande program. Tabellen inkluderar även elever som saknar fullständigt provbetyg.

I matematik 1a var det ungefär en tredjedel av eleverna som fick genomföra ersättningsprovet istället för den ordinarie provversionen. I engelska 5 och svenska 1 har minst nio av tio elever som genomfört prov använt den ordinarie provversionen.

Tabell 5. Provversioner för elever på högskoleförberedande program vårterminen 2018

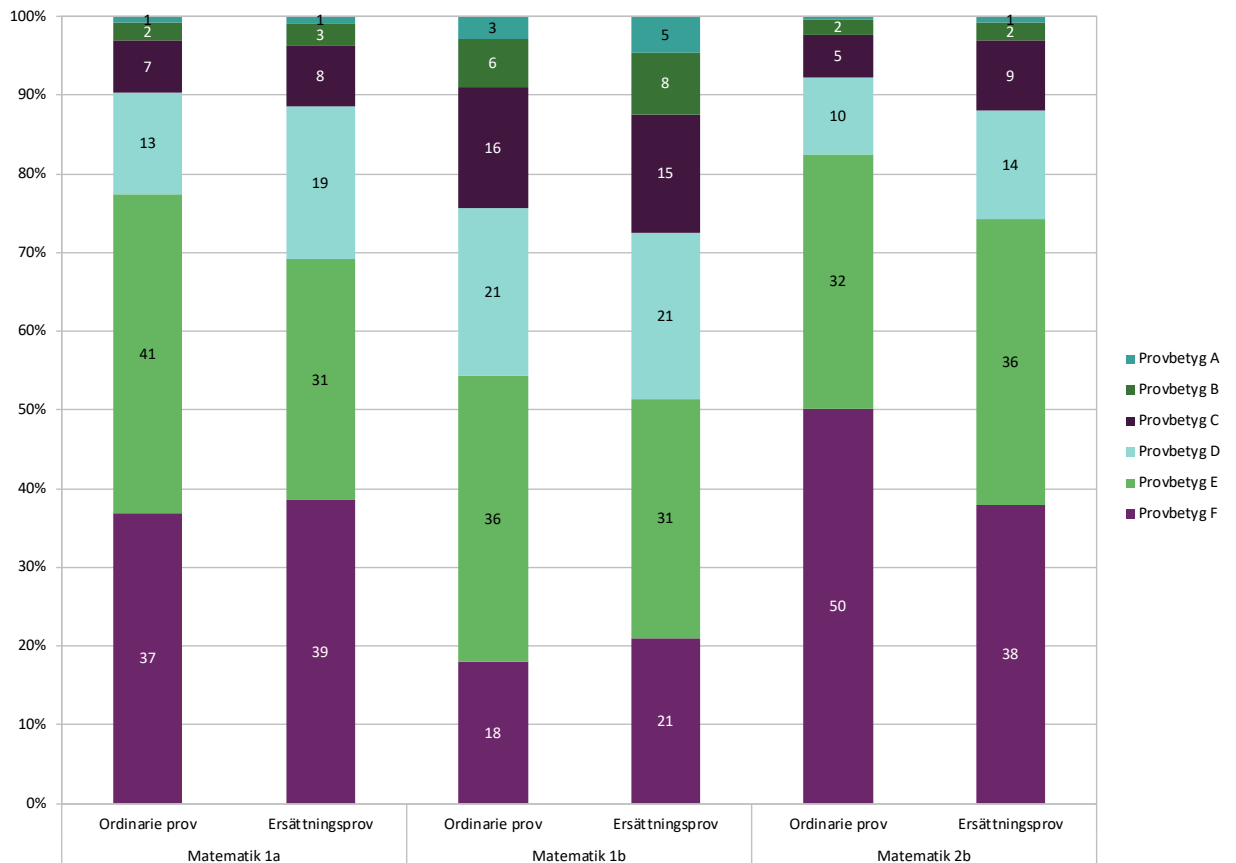
Kurs	Antal elever	Andel (%) ordinarie provversion	Andel (%) ersättningsprov	Andel (%) tidigare terminers prov	Andel (%) ej deltagit
Engelska 6	55 455	93,4	0,9	0,7	5,0
Svenska 3	44 686	89,9	0,1	1,6	8,4
Matematik 1b	6 392	47,8	39,3	5,2	7,7
Matematik 2b	18 325	34,8	42,5	10,8	12,0
Matematik 3b	6 933	83,2	1,5	1,3	14,0
Matematik 3c	6 602	88,8	1,1	3,6	6,5
Matematik 4	7 244	91,7	1,0	2,9	4,4

Hotell- och turismprogrammet samt Flygteknik har engelska 6 som högsta avslutande kurs och redovisas tillsammans med högskoleförberedande program. Tabellen inkluderar även elever som saknar fullständigt provbetyg.

I matematik 1b respektive 2b var det ungefär fyra av tio elever som genomförde ersättningsprovet istället för den ordinarie provversionen. För de övriga kurserna har de allra flesta elever som genomfört prov använt den ordinarie provversionen. Andelen elever som inte deltagit i provet var som störst i matematik 3b samt matematik 2b.

För de kurser där ersättningsprovet har rekommenderats av Skolverket redovisas i Diagram 3 fördelningen av provbetygen för både ordinarie provversion och ersättningsprovet för de elever som har ett fullständigt provbetyg inrapporterat.

Diagram 3. Fördelning (%) av provbetyg för ordinarie provversion samt ersättningsprov i matematik 1a, 1b samt 2b

Av de elever som har genomfört ersättningsprovet är det en något större andel som har fått något av de högre betygsstegen C-A. Däremot är det för matematik 1a och 1b en något större andel som har fått provbetyget F av de elever som har genomfört ersättningsprovet.

Statistik på Skolverkets webbplats

Statistik över resultat från de nationella proven i gymnasieskolan publiceras på Skolverkets webbplats www.skolverket.se. Skolverkets officiella statistik på riksnivå samt statistik på nationell, läns-, kommun- och skolenhetsnivå finner du under Skolutveckling/Statistik/Sök statistik om förskola, skola och vuxenutbildning.

Bilaga 1

Tabell 6. Studievägs-koder i klartext

Förkortning	Program	Inriktning
YP	Yrkesprogram	
BA	Bygg- och anläggningsprogrammet	
BF	Barn- och fritidsprogrammet	
EE	El- och energiprogrammet	
FT	Fordons- och transportprogrammet	
HA	Handels- och administrationsprogrammet	
HV	Hantverksprogrammet	
HT	Hotell- och turismprogrammet	
IN	Industri tekniska programmet	
NB	Naturbruksprogrammet	
RL	Restaurang- och livsmedelsprogrammet	
VF	VVS- och fastighetsprogrammet	
VO	Vård- och omsorgsprogrammet	
HFP	Högskoleförberedande program	
EK	Ekonomiprogrammet	
<i>EKEKO</i>	<i>Ekonomiprogrammet</i>	<i>Ekonomi</i>
<i>EKJUR</i>	<i>Ekonomiprogrammet</i>	<i>Juridik</i>
ES	Estetiska programmet	
HU	Humanistiska programmet	
NA	Naturvetenskapsprogrammet	
<i>NANAS</i>	<i>Naturvetenskapsprogrammet</i>	<i>Samhällsvetenskap</i>
<i>NANAT</i>	<i>Naturvetenskapsprogrammet</i>	<i>Naturvetenskap</i>
SA	Samhällsvetenskapliga programmet	
TE	Teknikprogrammet	
<i>TEDES</i>	<i>Teknikprogrammet</i>	<i>Design och produktutveckling</i>
<i>TEINF</i>	<i>Teknikprogrammet</i>	<i>Informations- och medieteknik</i>
<i>TEPRO</i>	<i>Teknikprogrammet</i>	<i>Produktionsteknik</i>
<i>TESAM</i>	<i>Teknikprogrammet</i>	<i>Samhällsbyggande och miljö</i>
<i>TETEK</i>	<i>Teknikprogrammet</i>	<i>Teknikvetenskap</i>
RX	Riksrekryterande program med egna examensmål	
FX	Flygteknik	
MX	Marinteknik	
SX	Sjöfart	
TX	Tågteknik	
UX	Samiska näringar	
YX	Yrkesdansare	